

Najważniejsze daty w historii Śląska

I w. p.n.e. – IV w. n.e. – pojawienie się Wandali (Lugiowie oraz Silingowie) na terenach górnej Odry. Okres szczytowy kultury germańskiej. Siling (Silingberg = Zobten – pol. Śleża). Centralne saktuarium Wandali, Kraj Silingów = Śląsk

III – V w. n.e. – osiedlenie się Burgundów na południowych obszarach Dolnego Śląska

IV w. n.e. – częściowe przesiedlenie się Burgundów nad Ren, Silingów do Hiszpanii i Afryki Północnej

IV – VIII w. n.e. – osadnictwo resztek ludności germańskiej

VI – VII w. n.e. - zasiedlenie Śląska przez Słowian po wycofaniu się Silingów

1000 r. – Otton III proklamuje utworzenie arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, dając w ten sposób początek niezależnej organizacji kościelnej w Polsce. W miejscowości Eulau bei Sprottau (Iława Śląska) Otton III rezygnuje na rzecz Bolesława Chrobrego z prawa powoływania biskupów. Polska uzależniona od Cesarstwa Niemieckiego. Gnieźnieńska sufragania Wrocław (założona w 1000 r.) staje się fundamentem jedności politycznej Śląska.

990 r. – 1137 r. – walki o Śląsk między Polską a Czechami. Pierwsze próby odłączenia Śląska od Polski.

1110 r. – pokój oraz ślub Bolesława III Krzywoustego z hrabianką Salomeą z Bergu w Bambergu

1138 r. – śmierć Bolesława III oraz rozbitcie dzielnicowe Polski. Śląsk wraz z Krakowem oraz Dzielnicą senioralną przypada Władysławowi II. Walki na terenach piastowskich z udziałem Cesarstwa Niemieckiego oraz możnowładcy śląskiego Piotra Włostowica.

1138 r. – za księcia śląskiego Władysława I Śląsk staje się osobnym księstwem.

1146 r. – 1163 r. – ucieczka Piastów śląskich do Cesarstwa Niemieckiego. Małżeństwa z niemieckimi kobietami. Bolesław IV odmawia Fryderykowi I Barbarossie pomocy zbrojnej, który odpowiada na to zbrojną interwencją na Śląsku. Polska uznaje zwierzchność Cesarstwa Niemieckiego.

1163 r. – Śląsk jako odrębne księstwo przypada proniemiecko nastawionym synom Władysława II. Początki silnych kulturowych i ludowych wpływów niemieckich na Śląsku.

1175 r. – Bolesław Wysoki osadza zakon cystersów w Lubiążu z filiami w Henrykowie, Krzeszowie oraz Kamieńcu Ząbkowickim, co sprawia, iż region ten staje się centrum niemieckiego osadnictwa. Następuje wyrąb lasu, zakładanie miast, kościołów oraz klasztorów.

1202 r. – Mieszko I Piłtonogi podbija Księstwo Opolskie i przyłącza je na stałe do swojego księstwa. Zniesienie prawa spadkowego między liniami Piastów Śląskich. Początek podzału Śląska na Górny i Dolny Śląsk.

1201 r. – 1238 r. – Henryk I Brodaty zakłada księstwo śląskie sięgające z Lubiąża do Sanu oraz z Sudetów aż po Wartę. Poprzez małżeństwo z Jadwigą z Andechs (późniejszą świętą, zm. 1243 r., pochowaną w Trzebnicy), fundatorką pierwszego śląskiego zakonu żeńskiego w Trzebnicy, jest on krewnym najbardziej wpływowych książęcych protektorów osadnictwa wschodniemieckiego. Śląsk znajduje się pod wpływami niemieckimi z perspektywy

osadnictwa, języka oraz kultury stając się przy tym pomostem pomiędzy niemieckim Zachodem a słowiańskim Wschodem.

1241 r. – zniszczenie owoców osadnictwa niemieckiego przez Mongołów. W bohaterskiej obronnej bitwie pod Legnicą poległ Henryk II Pobożny (syn św. Jadwigi). Rozpad księstwa śląskiego. Wojny braterskie oraz powtórne podziały osłabiają siły polityczne na Śląsku.

1242 r. – odbudowa zniszczonego przez Mongołów Wrocławia

1261 r. – lokacja Wrocławia na prawie magdeburskim

1241 r. -1266 r. – Henryk III. Wzmoczone osadnictwo niemieckie oraz powstawanie miast i wsi na prawie niemieckim.

1311 r. – 1313 r. – rozdrobnienie Śląska w księstwach opolskim, bytomskim, cieszyńskim, legnickim, wrocławskim, świdnicko-jaworskim oraz głogowskim, w skutek czego Śląsk rozpada się na niemalże 20 bezbronnych małych księstw, które stają się objektem zainteresowań potężnych sąsiadów.

1327 r. – 1368 r. – Śląsk przyłączony zostaje do Czech. Księstwa śląskie po kolei stają się księstwami lennymi Luksemburgów.

1335 r. – król Kazimierz Wielki zrzeka się w ramach układu w Trenczynie swoich praw i roszczeń do śląskich i polskich księstw lennych Królestwa Czeskiego. Opierające się na prawie państwowym uwolnienie Śląska od Polski. Poprzez powołanie starosty generalnego Śląska jako czeskiego namiestnika Śląsk staje się za pośrednictwem Czech częścią Cesarstwa Niemieckiego, co daje początek ogólnemu rozwojowi Śląska. Następuje okres gospodarczego i kulturowego rozkwitu.

1342 r. – 1376 r. – złoty okres biskupstwa wrocławskiego za czasów biskupa Przeclawa z Pogorzeli.

1346 r. – 1378 r. – okres rozkwitu Śląska za cesarza Karola IV Luksemburskiego. Uniwersytet w Pradze staje się kulturowym centrum korony czeskiej. Śląsk elementem władzy cesarza w bezpośrednim sąsiedztwie głównego centrum cesarstwa – Pragi. Śląska księżniczka niemiecką cesarzową. Zrealizowane osadnictwo niemieckie przeobraża Śląsk w handlowy oraz kulturalny pomost w drodze na Wschód. Dynamiczny rozwój miasta Wrocław w kierunku centrum Śląska.

1418 r. – Niezręczność polityczna króla Wacława doprowadza do wybuchu największego powstania w dziejach Wrocławia. Konflikt plebsu z patrycjatem.

1420 r. – Zygmunt zwołuje w centrum zjednoczonego Śląska, we Wrocławiu, Sejm Rzeszy. Hołd 18 książąt śląskich. Podjęcie kroków przeciwko Husytom.

1425 r. – 1433 r. – łupieżcze wyprawy Husytów na kwitnące ziemie śląskie, zniszczenie wielu miast. Wybudowanie twierdz husyckich w Niemczy, Otmuchowie i Kluczborku.

1434 r. – Pokonanie radykalnego ruchu husyckiego. Koniec wojen husyckich.

1440 r. – 1452 r. – walka Polski o Śląsk w okresie bezprawia i bezkrólewia.

1458 r. – 1468 r. – Jerzy z Podiebradów królem Czech. Stworzenie solidnej pozycji władczej dla rodziny Podiebradów na Śląsku. Sprzeciw Wrocławia przeciwko czeskiemu królowi uznawanemu za heretyka.

1469 r. -1490 r. – Węgier Maciej Korwin, Król Węgier, królem Czech oraz Śląska. Zadawała się jednak posiadaniem czeskich krajów sąsiedzkich. Zamiar wyrobienia sobie wpływowej pozycji na Śląsku. Centralizacja administracji. Śląsk i Łużyce stają się centralnymi ośrodkami na północy wielkiego państwa węgierskiego.

1474 r. – Książęcy Sejm Śląski opowiada się za walkami między Czechami, Polską i Węgrami i wprowadza zbrojny pokój ziemski. Śląsk otrzymuje nową ogólną konstytucję oraz administrację. Powołanie do życia Książęcych Sejmów Śląskich oraz sejmów generalnych.

1526 r. – Śmierć króla Czech Ludwika II Jagiellończyka w bitwie z Turkami pod Mohaczem. Śląsk dostaje się pod władzę katolickich Habsburgów. Reformacja.

1537 r. – Sprzymierzenie spadkowe między Księciem Legnicko-Wołowsko-Brzeskim Fryderykiem II legnickim a elektorem brandenburskim Joachimem II Hektorem. Rosnący wpływ Hohenzollernów na Śląsku. Z tego względu król Habsburgów Ferdynand I uznaje umowę spadkową za nieważną.

1620 r. – Ślązacy składają hołd Królowi Czech Fryderykowi V, zwanym Królem Zimowym.

1626 r. – Przemarsz Hrabiego Ernsta von Mansfelda przez Śląsk aż do Jabłonkowa. Podążają za nim plądrując ziemie cesarskie wojska pod dowództwem Wallensteina.

1639 r – 1648 r. – Walka o Śląsk między Szwedami a wojskami cesarskimi.

1653 r. -1654 r. – Szczytowy okres kontrreformacji. Katolizacja ponad 600 protestanckich kościołów. Rozkwit śląskiego baroku.

1675 r. – Śmierć ostatnich Piastów śląskich, Książąt Legnicko-Wołowsko-Brzeskich. Na tereny ich kraju wkracza cesarz.

1702 r. – Inauguracja działalności jezuickiej Akademii Leopoldyńskiej we Wrocławiu.

1740 r. – Fryderyk II Wielki wkracza na tereny Śląska.

1741 r. – Bitwa pod Małujowicami. Śląsk hołduje królowi we Wrocławiu.

1742 r. – Pokój we Wrocławiu. Śląsk uwalnia się spod wpływów Habsburgów stając się wschodniopruską potęgą gospodarczo-przemysłową. W ten sposób Śląsk odgrywa znaczącą rolę w uzyskaniu przez Prusy statusu wielkiego mocarstwa. Podział Śląska na Śląsk pruski i austriacki. Wprowadzenie administracji pruskiej oraz urzędu ministra prowincji.

1744 r. – 1745 r. – II wojna śląska. Bitwa pod Dobromierzem.

1756 r. -1763 r. – w czasie siedmioletnich zmagania o Śląsk Prusy osiągają status mocarstwa europejskiego. Śląsk oraz ziemia kłodzka przypadają Prusom. Południowa część Śląska (Jesenik, Krnów, Opawa, Cieszyn, Bielso-Biała) pozostaje do 1918 r. jako Śląsk Austriacki częścią Austrii.

1757 r. – zwycięstwo Fryderyka Wielkiego nad Karolem Lotaryńskim w bitwie pod Lutynią 5 grudnia.

1760 r. – porażka generała de la Motte Fouque w bitwie pod Landeshut. Generał von Tautenzien broni Wrocławia przed Austriakami.

1760 r. – Zwycięstwo Fryderyka Wielkiego nad Laudonem w bitwie pod Legnicą.

1761 r. – Fryderyk Wielki rozbija obóz w Bolesławicach w pobliżu Świdnicy. Pozycja kluczowa Śląska.

1762 r. – Fryderyk Wielki zwycięża w bitwie pod Burkersdorfem.

1763 r. – W ramach pokoju w Hubertusburgu „Śląsk od 1742 r.” ostatecznie pozostaje w rękach Prus. Gwarancja statusu mocarstwa Prus.

1773 r. – Okres szczytowy działań osadniczych czasu fryderykowskiego w szczególności na terenach leśnych Górnego Śląska oraz na terenach górzystych. Imigracja ludności z zachodnich i południowych Niemiec oraz z Czech i terenów sąsiadujących ze Śląskiem. Reorganizacja administracji, gospodarki, wojska a także szkolnictwa.

1778 r. – F. W. v. Reden zostaje starostą górniczym Śląska i tym samym prekursorem przemysłu śląskiego.

1802 r. – ukończenie Kanału Kłodnickiego łączącego Gliwice i port na Odrze w Koźlu. Połączenie górnośląskiego okręgu przemysłowego ze szlakiem wodnym na Odrze. Utworzenie pierwszej cukrowni przerabiającej buraki w Konarach (powiat wołowski). 1835 r. pierwsza stała w Eckersdorfie

1807r. / 1807 r. – Śląsk centrum oporu przeciwko Napoleonowi. Obrona twierdz w Kłodzku, Nysie, Srebrnej Górze i Koźlu.

1811 r. – następcą jezuickiego uniwersytetu we Wrocławiu zostaje Śląski Uniwersytet im. Fryderyka Wilhelma. Na uniwersytecie tym Henrik Steffens zachęca studentów do wzięcia udziału w walkach o wolność w czasie kampanii antynapoleońskiej.

1813 r. – Śląsk punktem wyjściowym walk w ramach VI koalicji antyfrancuskiej. We wrocławiu zbierają się przywódcy wojskowi i duchowi. 10 marca: ustanowienie odznaczenia Krzyżem Żelaznym; 17 marca: „apel do mojego ludu” króla Fryderyka Wilhelma III.

1813 r. – bitwa nad Katzbach. Blücher uwalnia Śląsk.

1816 r. – Łużyce Górne (Zgorzelec i Lubań) stają się częścią Śląska.

1842 r. – 1846 r. – budowa odcinka kolei Wrocław-Mysłowice. Przyłączenie Górnego Śląska do europejskiej sieci kolejowej.

1844 r. – powstanie tkaczy śląskich jako kosekwencja wolnego handlu na terenach objętych powstaniem w Sudetach.

1857 r. – Śmierć Josepha von Eichendorffa (ur. w 1788 r.)

1862 r. – Na świat przychodzi Gerhard Hauptmann (zm. w 1946 r.)

1919 r. – Górny Śląsk staje się odrębną prowincją. Pierwsze polskie powstanie na Górnym Śląsku.

1920 r. – część powiatów Syców, Namysłów, Milicz i Góra przekazana zostaje Polsce, w sumie powierzchnia 512 km². Górny Śląsk staje się terenem plebiscytowym, który zajmują wojska alianckie. Kraik Hulczyński bez głosowania przekazany zostaje Czechosłowacji.

1921 r. – 20 marca: plebiscyt na Górnym Śląsku. Dwie trzecie mieszkańców Śląska opowiada się za przynależnością do Niemiec. 21. marca: atak niemieckiego Freikorpsu na

powstańców polskich na Górze św. Anny. Konferencja ambasadorów w Genewie podejmuje decyzję o podziale Śląska.

1922 r. – wejście w życie Protokołów Genewskich. Podział Górnego Śląska. Zajęcie wschodniej części Górnego Śląska przez Polskę; poważne problemy humanitarne, gospodarcze oraz polityczne. W ramach traktatu genewskiego zapadają ustalenia o ochronie mniejszości oraz jedności gospodarczej Górnego Śląska. Kraik Hulczyński przekazany zostaje Czechosłowacji.

1938 r. – po likwidacji Marchii Granicznej Poznańsko-Zachodniopruskiej powiat Wschowski włączony zostaje do Śląska.

1939 r. – 1945 r. – II wojna światowa.

1945 r. – wkroczenie na tereny Śląska Armii Czerwonej, ucieczka i wypędzenie ludności niemieckiej.

06.05.1945 r. – kapitulacja Wrocławia.

Czerwiec 1945 – początek wypędzania niemieckich Ślązaków przez Polaków.

02.08.1945 r. – zawarcie deklaracji poczdamskiej. Śląsk na wschód od Nysy Łużyckiej przechodzi pod zwierzchnictwo Polski. „Aż do ostatecznego ustalenia zachodniej granicy Polski” obowiązuje tzw. granica na Odrze i Nysie.

1950 r. – Układ zgorzelecki. NRD uznaje „pokojową granicę”.

1970 r. – Układ PRL-RFN, uznanie Status quo, powstrzymanie się od użycia siły lub groźby jej użycia.

16.01.1990 r. – pierwsza rejestracja „Społeczno-Kulturalnego Związku Osób Narodowości Niemieckiej w województwie katowickim” (Deutsche Freundschaftskreise).

03.10.1990 r. – przyłączenie NRD do Republiki Federalnej Niemiec wg. Art. 23 konstytucji niemieckiej. Związane z tym było (częściowo kontrowersyjne!) uznanie na podstawie prawa międzynarodowego polskiej granicy zachodniej i odstąpienie dawnych niemieckich terenów wschodnich: Prusów Wschodnich, Pomorza Tylnego, Marchii Brandenburskiej oraz Śląska.

17.06.1991 r. - polsko-niemiecki traktat o współpracy i dobrym sąsiedztwie